

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒
- ผู้วิจัย** : พระธวัชชัย ถาวโร (กันยา)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระศักดิ์ บึงมูม, กศ.บ. (ภาษาไทย),
กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา), พร.ด. (การบริหารการศึกษา)
: พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร., ป.ธ.๔, พธ.บ. (ศาสนา),
M.A. (Philosophy), พร.ด. (การบริหารการศึกษา),
Ph.D. (Social Sciences)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ ๒) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน และ ๓) เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ การวิจัยวิธีวิทยาแบบผสม ๑) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่นจำนวน ๓๕๕ คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลากเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .๖๘ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent sample) ใช้ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method) ๒) การวิจัยเชิงคุณภาพกลุ่มเป้าหมายได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน ๖ คน และครูผู้สอนจำนวน ๖ คน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๒ คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและหาข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า:

๑. การบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ด้านการบริหารตามหลักมูทิตาด้านการบริหารตามหลักกรุณาด้านการบริหารตามหลักอุเบกขาด้านการบริหารตามหลักเมตตาตามลำดับ
๒. การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

๓. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพัฒนาการบริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ ๑) ด้านการบริหารตามหลักเมตตา ควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับบริบทของตนเอง มีการพัฒนาบุคลากรให้มีใจรักในสายวิชาการ ๒) ด้านการบริหารตามหลักกรุณา ควรมีการพิจารณา ไตร่ตรองในการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ตลอดจนมีการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ และควรมีแหล่งทุนในการสนับสนุนสถานศึกษา ๓) ด้านการบริหารตามหลักมุทิตา ควรมีการพิจารณาความสามารถของบุคลากรและมอบหมายงานตามความถนัด มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพลังด้านบวกให้กับบุคลากร และควรสร้างขวัญและกำลังใจให้มีสวัสดิการแก่ครูบุคลากรและจัดค่าตอบแทนให้เหมาะสม และ ๔) ด้านการบริหารตามหลักอุเบกขาควรอาศัยความพอใจ ชยันหมั่นเพียรในหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการพิจารณาใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบในการดำเนินงาน และมีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ

Thesis Title : Administration Based on IV Brahmavihara-dhamma in the Basic Education Schools under the Office of Primary Educational Service Area 2, Roi-Et Province

Researcher : Phra Thawatchai Thāvaro (Kanya)

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr.Theerasak Buengmum,
B.Ed. (Thai Language.), M.A. (Psychology),
Ph.D. (Educational Administration)

: Phrakhru Samothan Khetkhanarak, Dr., Pali IV,
B.A. (Religion), M.A. (Philosophy),
Ph.D. (Educational Administration),
Ph.D. (Social Sciences)

Date of Graduation : February 24, 2018

Abstract

The aims of this research were 1) to study the administration according to IV Brahmavihara-dharma (brahmavihāra, sublime states of the mind) in the Basic Education Schools under the Office of Primary Educational Service Area 2, Roi-Et province; 2) to compare such administration; 3) to study the ways to promote and develop the mentioned administration. This study employed a mixed research methodologies: 1) for the quantitative research, its samples were 355 educational administrators and teachers in the schools, selected by stratified random sampling and simple random sampling; in this process, the tools used was a questionnaire with its reliability value of .68 and the obtained data were analyzed to find the statistic scores of Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test (Independent Sample), f-test (One-way ANOVA) and Scheffe' Method; 2) for the qualitative research, the target group included 6 educational administrators and 6 teachers, selected by the purposive sampling, the tool used to collect the data was an interview form and the obtained data were analyzed by focusing on its content to find the conclusion.

The research results were as follows:

1) The statistic score of the studied administration in overall was at a high level; the highest score can be seen in the aspect of ‘ administration according to muditā (sympathetic joy)’, followed by that of karuṇā (compassion), ‘upekkhā (equanimity) and mettā (loving kindness) respectively.

2) Based on the comparison of the administration of the studied schools, according to the personal factors of the samples classified by the samples’ factors: positions, education and work experience, it was found that the samples’ opinions on the administration were statistically indifferent.

3) The ways to promote and develop the administration according to the dhamma were: 1) in the administration according to loving kindness, the curriculum development should be done in relations to the school contexts; the personnel development should be organized in terms of its academic affairs; the study visit of the successful schools should be arranged; 2) in the administration according to compassion, worthiness of budget allowance should be carefully considered; the network should be created and the schools should have their own educational fund; 3) in the administration according to sympathetic joy, the personnel capacities should be analyzed before assigning them works, the encouragement activities should be organized, appropriate welfares and payment should be fair; 4) in the administration according to equanimity, satisfaction, diligence, responsibility, careful work consideration should be raised; work assignment suitable to the personnel skills should be done.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผศ.ดร.ธีระศักดิ์ บึงมูม ประธานกรรมการที่ปรึกษา พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์,ดร. กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำเสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และตรวจแก้ไขตลอดเวลาในการดำเนินการจัดทำ วิทยานิพนธ์ และได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ซึ่งมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และถือเป็นพระคุณอย่างยิ่ง จึงขอขอบอนุโมทนาพระคุณท่านทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ในการให้คำแนะนำและแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ ผศ.ดร.รัชณี จรุงศิริวัฒน์, ผู้ทรงคุณวุฒิที่แนะนำแนวทางการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส,ดร., ผศ.ดร.ประยูร แสงใส, ดร.สังวาลย์ เพ็ญยะ, ผอ.จำรัส เจริญหอม, ดร.อนันต์ พันนึก, ผอ.สพป.ร้อยเอ็ด เขต ๒, ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหาระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยช่วยให้คำแนะนำแก้ไขให้สมบูรณ์ และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้ศึกษา และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ศึกษาที่ผ่านมา

ขอขอบคุณ คณะผู้บริหาร ครู บุคลากร ในสำนักงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตอบแบบสอบถาม และช่วยเหลืออนุเคราะห์ข้อมูลอันเป็นประโยชน์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาเป็นกตัญญูตอพระคุณบิดาและมารดาครูบาอาจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเป็นอย่างดีที่ได้ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยให้เป็นผลสำเร็จได้ดียิ่ง

พระธวัชชัย ถาวโร/กัณยา

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑